

Raseinių kraštas ir kraštiečiai respublikinėje ir kitų rajonų spaudoje

II Kai kurių straipsnių, pasirodžiusių 2021 m. pirmajame pusmetyje, apžvalga

Kovas

*„**Kauno dienoje**“ (kovo 2, p. 20) spausdinamas Vytauto Grigaravičiaus nekrologas Rimutei Lipšienei (1943–2021), žurnalistei, dirbusiai laikraščių „Kauno kraštas“ ir „Jonavos balsas“ redakcijose, katalikiško leidinio „Prisikėlimas“ redakcijoje, Kristaus Prisikėlimo parapijoje vadovavusiai pagyvenusių žmonių sambūriui „Senjorai“.

Rimutė Lipšienė gimė 1943 m. vasario 12 d. Raseinių rajone, Mankūnų kaime.

*„**7 meno dienos**“ (kovo 5, p. 5) – Silvijos Čižaitės-Rudokienės ir Kristinos Steiblytės publikacija „Teatras – visuomenės procesų komentatorius?: sentimentalumo proveržiai“ apie teatro raidą. Apie tai, kaip keitėsi teatras ir jo kalba skirtingais istoriniais laikotarpiais. Tekstas yra 2020 m. Šiluvos teatro bienalės „Kelias“ simpoziumo teatro dabarčiai ir ateičiai aptarti „Pėdos tavo buvo matomos“ dalis. Jo sukūrimą parėmė Lietuvos kultūros taryba.

<https://www.7md.lt/teatras/2021-03-05/Teatras--visuomenes-procesu-komentatorius>

*„**Valstiečių laikraštys**“ (kovo 10, p. 14) pristatoma ekspozicija „Apdainuotoji Dubysa“ Dubysos regioninio parko lankytojų centre publikacijoje „Kaip puikūs slėniai sraunios Dubysos...“

Ta pačia tema – „Dubysos regioninio parko lankytojų centre – „Apdainuotoji Dubysa“ – Dubysos regioninio parko direkcijos informacija „**Bičiulyje**“ (kovo 13, p. 4).

*„Apdainuotoji Dubysa“: virtualus Dubysos regioninio parko ekspozicijos atidarymas, bet lankytojų laukiama vėliau“ – Dianos Rakauskaitės straipsnis „**Žaliajame pasaulyje**“ (kovo 11, p. 1, 6)

*Tos pačios autorės publikacija – ir žurnale „**Miškai**“ (Nr.4 (balandis), p. 72–73) „Kviečia Dubysos regioninis parkas: pradėjo veikti nauja lankytojų centro ekspozicija“.

*„**7 meno dienos**“ (kovo 12, p. 4–5) spausdina Aušros Kaminskaitės straipsnį „Mokęs savo pavyzdžiu: Eimunto Nekrošiaus pamokos ateities kartoms“ apie Eimunto Nekrošiaus pedagogiką. Apie darbą su studentais, kuomet režisierius klio vėsi intuicija ir improvizacija, bet ne objektyviai patikrintais metodais, tikslingai ugdančiais vos pradedančių aktorių ir režisierių profesinius gebėjimus. Tekste straipsnio autorė orientuojasi į režisieriaus darbą LMTA, kurioje jis prisiėmė atsakomybę už viso kurso rengimą profesijai. Tekstas yra 2020 m. Šiluvos teatro bienalės „Kelias“ simpoziumo teatro dabarčiai ir ateičiai aptarti „Pėdos tavo buvo matomos“ dalis. Jo sukūrimą parėmė Lietuvos kultūros taryba.

<https://www.7md.lt/teatras/2021-03-12/Mokes-savo-pavyzdziu>

*„**Kauno diena**“ (kovo 12, priedas „Santaka“, p. 2) publikacijoje „Vakar ir rytoj“ spausdina Marcelijaus Martinaičio 1991 metų įžvalgas apie Kovo 11-osios dienos svarbą ir prasmę iš V. Sventicko sudaryto publicistikos rinkinio „Iki Sąjūdžio ir po jo“, kurį 2020 m. išleido Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla.

*„**Lietuvos rytas**“ (kovo 13, p. 30) ir „**Kauno diena**“ (kovo 13, p. 45) spausdina nekrologus Jonui Mačiuliui (1959.10.01–2021.03.11) „Žmogus, auginęs medžius ir asmenybes“, pasirašytus Kauno rajono mero Valerijaus Makūno ir Tarybos narių.

Jonas Mačiulis – Kauno rajono tarybos narys, ilgametis Karmėlavos girininkijos girininkas, vietos bendruomenės lyderis, gimė 1959 m. spalio 1 d. Raseinių r., Užkalnupio kaime.

*Laikraštyje „**Katalikas**“ (kovo 13, p. 2) – publikacija „Atnaujinkime Nukryžiuotojo atvaizdą Ligonių Sveikatos koplyčioje Šiluvoje“. Tai kvietimas tikinčiuosius malda ir pinigine auka paremti koplyčioje saugomo XVII a. kontūrinio paveikslo „Nukryžiuotasis“ tyrimo, restauravimo ir aktualizavimo darbus.

*„**Kauno dienoje**“ (kovo 13, p. 32–33) – Aidos Valinskienės pasakojimas „Iš meilės šunims gimusioje kolekcijoje – 600 keturkojų“ apie Irmantą Tarnauską – Raseinių rajone įsikūrusio Berno zenenhundų veislės šunų veislyno „Kalnų šuo“ šeimininką ir jo aštuoniolika metų kaupiamą šunų skulptūrėlių kolekciją. Tas pats pasakojimas – ir „**Klaipėdoje**“ (kovo 15, p. 18–19)

*„**Kalvotoji Žemaitija**“ (kovo 13, p. 8.) rubrikoje „Literatūrinio žodžio augmė Žemaičiuos“ skelbia Ievos Sigitos Naglienės publikaciją „Pavasario ritmu: „Lenkuiosi/ prie dangaus ir žemės/ paribių raidyno/ išmokti rašto“ – Steponas Algirdas Dačkevičius“. Joje – autorės mintys apie pavasarį bei pavasaris poeto A. Dačkevičiaus, Maironio, M. Gimbutienės, poetų M. Kudarauskaitės bei L.K. Andriekaus kūryboje.

*„**Gimtadienio dovana – siena**“ – informacija „Kauno dienoje“ (kovo 16, p. 3). Minint 112-ąsias J. Žemaičio-Vytauto gimimo metines, kauniečiai yra kviečiami prisidėti prie ypatingos miesto gimtadienio dovanos Prezidentui – sienos, ant kurios nugultų jam skirtas garsaus menininko piešinys. Muralo (sienos piešinio) projekto idėją inicijavo J. Žemaičio produkterėčios, o meninis muralo sprendimas bus patikėtas dailininkui T. Vincaičiui-Plūgii.

*Apie tai – ir Kotrynos Vilkaitės-Buono publikacija „**Tremtinyje**“ (kovo 19, p. 4) „Padovanok Jonui Žemaičiui sieną“.

*„**7 meno dienos**“ (kovo 19, p. 4–5) – „Ką reiškia būti Meistro mokiniu?: pokalbiai su Eimunto Nekrošiaus režisūros studentais“ – pokalbiai su režisieriais Adomu Juška, Kotryna Siaurusaityte, Greta Štiormer ir Pauliumi Markevičiumi. Kalbėjosi Ramunė Balevičiūtė.
<https://www.7md.lt/teatras/2021-03-19/Ka-reiskia-buti-Meistro-mokiniu->

*„**Tremtinyje**“ (kovo 19, p. 1) – „Partizanų vadai pašto ženkluose“ – Ričardas Vainora pristato Lietuvos pašto vasario 12 dieną išleistą pašto ženklų bloką „Partizanų Lietuva“. Bloke – du pašto ženklai, kuriuose – keturi portretai partizanų vadų, pasirašiusių Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio tarybos Deklaraciją. Viename ženkle – Kėstučio apygardos štabo Organizacinio skyriaus viršininkas Petras Bartkus-Žadgaila ir Pietų Lietuvos partizanų srities vadas, nuo 1951 m. Lietuvos vyriausiasis partizanų vadas Adolfas Ramanauskas-Vanagas.

*Apie tai – ir Ričardo Vainoros informacija „**Dirvoje**“ – „Kovojanti partizanų Lietuva pašto ženkluose“ (kovo 30, p. 10).

*Raimundo Kaminsko pasakojimas „Lietuvos kariuomenės savanoris Pranas Eimutis (1897–1919)“ – „**Mokslo Lietuvoje**“ (kovo 25, p. 11).

*„**Tremtinyje**“ (kovo 26, p. 2) – Raimundo Kaminsko straipsnis „Pagerbtas Lietuvos savanoris Pranas Eimutis“ apie kovo 18-ąją Kaune, Laisvės alėjoje, prie buvusio „Metropolio“ viešbučio, vykusį prieš 102 metus žuvusio Lietuvos savanorio Prano Eimučio (1897–1919) pagerbimą. Renginį organizavo Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos Kauno apskrities skyrius ir LŠS Vlodo Putvinskio-Pūtvio klubas.

* „**Tremtinyje**“ (kovo 26, p. 7) spausdinamas nekrologas Šarūnui Valentui Valentinavičiui (1939–2021), pasirašytas LLKS valdybos pirmininko Ernesto Subačiaus, LLKS garbės pirmininko Jono Buroko, LLKS leidinio „Varpas“ redaktoriaus Gedimino Ruzgio.

Šarūnas Valentas Valentinavičius, veterinarijos gydytojas, žurnalistas. Gimė Šiauliuose, vėliau persikėlė gyventi į Šiluvą. Tame pat name vokiečių okupacijos metais kartu su Valentinavičių šeima gyveno ir Lietuvos karininko Jono Žemaičio-Vytauto šeima. Kai Šarūnui sukako 10 metų, tėvai persikėlė į Kretingą, o vėliau į Kauną.

* „**Etaplius**“ (kovo 26, p. 4) – Oksanos Laurutytės publikacija „Joną Žemaitį-Vytautą mena ir Šnabo pypkė“. Sukako 112 metų, kai gimė generolas Jonas Žemaitis-Vytautas – vyriausiasis Lietuvos partizanų ginkluotųjų pajėgų vadas, pripažintas Lietuvos vadovas. Šiluvoje Lietuvos vadą iki šiol mena įspūdinga pušis – Šnabo pypkė.

* „**Santakoje**“ (kovo 26, p. 3) – skelbiama informacija „Kautra“ atnaujino reisą į Šiaulius“ apie tai, kad tarp miestinių keleivių vežėja UAB „Kautra“ nuo kovo 24 dienos atnaujino papildomus reisu. Papildomai atidaryti du tolimojo susisiekimo autobusų maršrutai: 7.40 val. – Vilkaviškis–Šakiai–Jurbarkas–Raseiniai–Radviliškis–Šiauliai, o 13.25 val. – Šiauliai–Radviliškis–Raseiniai–Jurbarkas–Šakiai–Vilkaviškis.

Balandis

* „Priklausomybe archyvams“ sergantis Raseinių rajono garbės pilietis“ – pokalbis su Raseinių Marcelijaus Martinaičio viešosios bibliotekos vyr. bibliotekininku, Raseinių garbės piliečiu Jonu Brigiū „**XXI amžiuje**“ (balandžio 2, p. 13, 16). Kalbėjosi D. Červokienė.

<https://www.regionunaujienos.lt/priklausomybe-archyvams-sergantis-raseiniu-rajono-garbes-pilietis/>

* „**Naujoji Romuva**“ (Nr. 1, p. 74–76) spausdina Alvydo Augustino Jegelevičiaus recenziją Marcelijaus Martinaičio knygai „Iki Sąjūdžio ir po jo“ – „Iškilaus lietuvių poeto byla M. M.“

* „**Kalvotoji Žemaitija**“ (balandžio 3, p. 8) savo rubrikoje „Literatūrinio žodžio augmė Žemaičius“ skelbia Ievos Sigitos Naglienės publikaciją apie M. Martinaičio kūrybą „Pavasaris su M. Martinaičio eilėraščiu: „Kokia laimė/ Visa tai prisimint“. Ta pati tema – ir kitame numeryje (balandžio 10, p. 8) tos pačios autorės straipsnyje – „Skaitymas: nuščiuvimas ir pasisakymai“

* „**Lietuvos ryte**“ (balandžio 10, p. 16) – Audrės Srėbalienės pasakojimas „Didžiulę šeimą peni kepiniai“ apie „Laugenos“ kepyklos Raseiniuose savininkų Laurynų šeimą.

* „**Lietuvos ryte**“ (balandžio 13, p. 12) – Gintaro Šiupario straipsnis „Paveikslą gražins atnaujintą“ apie tai, kad Šiluvos bazilikos kontūrinis paveikslas „Nukryžiuotasis“ bus restauruojamas ir tiriamas. Šis XVII a. antrojoje pusėje nežinomo autoriaus ant medžio lentos aliejiniais dažais nutapytas paveikslas yra įtrauktas į Lietuvos kultūros vertybių registrą.

* „Ne tik talentingas poetas, bet ir margučių skutinėtojas“ – Daivos Vilkickienės straipsnis „**Gimtajame Rokiškyje**“ (balandžio 13, p. 8).

Rokiškio Juozo Keliuočio viešoji biblioteka pristato ir siūlo paskaityti poeto Marcelijaus Martinaičio knygas bei knygas apie jį. Poetui šiemet balandžio 1-ąją būtų suėję 85-eri.

*Žurnale „**Metai**“ (Nr. 4, p. 158–159) spausdinamas Marcelijaus Martinaičio laiškas Stasiui Santvarui (1988.12.31) „Pavargti nuo lietuvių gražu“. Su Virginijos Babonaitės-Paplauskienės prieraišu apie autorių. Iš Maironio lietuvių literatūros muziejaus archyvų.

<https://www.zurnalasmetai.lt/?p=14946>

*„**XXI amžiuje**“ (balandžio 16, p. 13) – Arvydo Gelžinio pasakojimas „Pogrindžio spaudos platintojas, muzikas, vargonų meistras, politinis kalinys“ apie Alvydą Šeduikį, kuris 1978–1981 m. gyveno ir dirbo Šiluvoje.

Alvydas Šeduikis: http://genocid.lt/UserFiles/File/Atmintinos_datos/2021/20210413_seduikis_biog.pdf

*„**Vilnyje**“ (balandžio 20, p. 5) – Jolantos Matkevičienės publikacija „Ką šiandien mums pasakytų profesorius P. Šivickis?“ apie profesorių Pranciškų Baltrų Šivickį, kuris XX a. trečiajame dešimtmetyje įkūrė obelių sodą Grabuosto ežero saloje (Molėtų rajonas).

https://archyvas.vilnis.lt/2021/2021-04-20_028.pdf

*„**7 meno dienos**“ skelbia Rūtos Vanagaitės užrašus „Eimuntas Nekrošius : pokalbiai, repeticijos, užrašai (1989–2000)“ (bal. 23, p. 4–5; bal. 30, p. 5).

<https://www.7md.lt/teatras/2021-04-23/Eimuntas-Nekrosius>

*Žurnale „**Tarp knygų**“ (Nr. 4 (balandis), p. 41) Plungės rajono savivaldybės viešosios bibliotekos bendruomenės nekrologas bibliotekininkei Zitai Paulauskaitei (1956.05.11–2021.01.08).

Zita Paulauskaitė gimė 1956 m. gegužės 11 d. Gelgudiškių kaime, Raseinių r. 1974 m. baigė Nemakščių vidurinę mokyklą, tais pačiais metais įstojo į Vilniaus pedagoginį institutą, vėliau dirbo lietuvių kalbos mokytoja Raseinių krašte. 1980 m. apsigyveno Plungėje.